

Unelmoin uudesta mailmasta

Katsoin taivasta tummenevaa
Hämyssä kesäisen illan.
Kauas — uuteen maailmaan
Rakensin unelmista illan.

Uudesta maailmasta unelmoin
Missä ihmiset veljinä askaroi
Eikä kansa valita sorron alla,
Tahi syytön kahleita kanno.

Olin onnekas näissä haaveissa
Tunne rauhaa oli rinnassani.
Mutta tummeni yö... havahduin,
Ja niin haihtui mun unelmani.
Ida Niemelä.

VANKILA

Kirj. MAXIM GORJKIJ.

I.

Pitvä oli kostean kylmä. Synkät harmaat liikkumattomat pilvet peittivät taivaan, hienoina pisaroina lankei sade hiljakseen maan pinnalle kietoon kaupungin kadut ohuuseen värähtelevän himmeään sumuverkkoon.

Likaisen märkää katukäytävää ja kylmää hohtavien kosteitten kivitalojen seinävierustaa pitkin kulki hitaasti eteenpäin vahvan poliisikotjun ympäröimänä yhteen sulottu taaja ihmisjoukko kumppaakin sukupuolta. Kulkueen kohdalla tuntui ilma aivan kuin ilka rapakkoon putoavan synnyttämien epäselvien äänien humusta.

Harmaalta huolestuneita kasvoja, lujaan puristettuja leukapieliä, synkkiä alasloukkuja katseita, joitakuita hajamielisesti hymyileviä, toisia jotka sukevalta leikkipuheella koettivat peittää kovasti loukattua raskasta ja sumentunutta voimattomuutensa tuntoa. Aika ajoin kuuluu suuttumuksen tukahdettuja huutoja, mutta ne kajahtivat himmeän epävarmasti, ikäänkuin ihminen ei olisi selvillä siitä — onko nyt juuri sopiva hetki ryhtyä äänekkääseen vastustavaan mielenosoitukseen tai olisiko se ehkä jo liian myöhäistä.

Poliisien väsyneet kasvot näyttivät huolestuneilta ja suuttuneilta, ainoastaan muutamat heistä seisovat välillä jähkkinä ikäänkuin puuajit ja hienot vesipisarat kiiltivät heidän lakellaan sekä viikseillään. Mutta kattojen yläpuolella riippuu raskaana harmaa, kylmää kosteutta itseensä imenyt uhkaava taivas lisäten puolestaan vitkaan puutoilevilla isoilla märillä lumhöyryleillään tuossa taistelut voitetussa kansajoukossa jo muutenkin synkän surulliseksi käynnystä miellalaa.

— Aja heidät pihaan! — kiljasi joku käheällä äänellä.

Poliisit alkoivat röykkeästi työntää masennettua märkää ihmisjoukkoa halkopihan portista sisään. Synnyti kova ahdinko. Ihmiset työntäytyivät kuin lampaat toisen toisensa kylkeen yhä ahtaammalle ja vyöryivät mustana virtana pihalle. Heidän harmistuneet huutonsa kulkivat yhä kovemmin ja hermostuneemmin; joukosta kuului vihaisia itkun sekaisia kirpeltä ja kimakoita naisääniä.

Ihminen hyväsydäminen roteva ylipoppilas ensimmäiseltä kurssilta, Micha Mallin, kulki keskellä joukkoa katsellen lempellä sinisillä silmillään säälliväisesti kalpeita vihaisia ja pelokkaita kasvoja. Naisten huudot, hermostunut nauru ja masennettu tyytymätön nurina saivat hänet kokonaan kuohuksiin; raskaasti hengittäen keskellä ahdinkoa, sydän täynnä harmin ja häpeän tunnetta oli hän valmis itkuun purskahtamaan. Työnnellen ihmisiä edestään koetti hän niin pian kuin mahdollista päästä portista sisälle ja piiloutua

Nuorten Osasto

pihalla johonkin sopukkaan erilleen kulkista.

..... Jonkun pienet hennot kädet tarttuivat lujasti hänen palttonsa hihaan — ja hänen huomasi edessään kalpeat kasvot ja suuret kosteat silmät. Nämä — kynneltäkö valko sateen kostuttamat kasvot — kääntyivät suoraan häneen ja heleänpunaiset yhteenpuristetut huulet suonenvedon tapaisesti värähdellen alkoivat sopertaa:

— Minä — en mene!..... minä en voi, en tahdo! Hän tyrkkäsi minua..... hän ei saa sillä tavoin..... sanokaa se hänelle.....

Tyttönen ravisteli päätään läähähtäen, mustat kiharat hajaantuivat itsepäisesti hänen märille poskilleen ja valkoiselle korkealle otsalleen.

— Kuinka hän uskaltaa! — kiljalti tyttönen yhtäkkiä ja hänen äänensä kohosi yli kaiken ympärillä olevan melun ja hellauttaen kättään oikasi hän sähköyvin silmin itsensä suoraksi aivan kuin teräsvielerä.

Silloin Mischankin rinnassa leimahditi tuli, joka poltti pois kaiken häveliäisyyden ja palavana virtana vyöryi veri hänen suonsaansa. Hänen silmänsä pimenivät hetkeksi ja rintansa täyttyi rajulla nuoruuden rohkeudella. Mischa rynnisti eteenpäin — ja musta väkijoukko hajaantui aivan kuin ilka rapakkoon putoavan kiven tieltä..... Hän näki edessään pitkäkasvuisen harmaaseen virkapukuun puetun miehen ja kiljasi tälle kovalta kajahtavalla äänellä:

— Teillä ei ole oikeutta lyödä!

— Mi..... kuinka! Kuka on lyönyt? — äännähti ärtyneenä käsillään heiluttaen harmaanuntuinen mies. Väsynyt naama ruskeine yliksiineen virnistyi vinoon ja halveksivalla hymyllä laski hän kiitensä Mischan olalle lausuen:

— Pyydän, olkaa hyvä..... eteenpäin.

Mischa, nähtyään tämän virnistyksen, tunsi sydämessään terävän loukkaavan piston.

— Minä — en mene — huusi hän rauvoissaan. — Me emme mene..... emme me ole mikään karjalauma Riittää jo väkivalta!

Kaikki kauniit mahtavat sanat vapaudesta ja ihmisarvosta, jotka vaan mieleen johtuivat, tulivat tulivirtana hänen rinnastaan, sähköyivät ääneniä keskellä kansajoukkoa syyttävän toisissa suuttumusta, toisissa vihaa. Puheensa huumaamana, kuurona kansajoukon kirjavista huudoista joutui hän keskelle ihmispyörretä, kuten kipinä keskelle mustaa savupilveä eikä huomannutkaan milloin ja miten hänet kansajoukosta pois raastettiin — ennenkuin oli ajurin rattaila, matkalla poliisikamariin.

Tilä tekemättä itsellensä kateudesta siitä, mitä oli tapahtunut, aukasi hän silmänsä selälleen, vetäen ahaasti ilmaa keuhkoihinsa ja koko ruumiinsa vavahdelleensa tunti hän rintansa täytyneen terveestä iloisesta liikutuksen tunteesta. — Hänen vieressään istui nuori mustaviiksinen ylipoliisi, jolla oli arpi oikeassa poskessa — ja piteli häntä vyöteisistä. Saattajan kasvot olivat synkät, huulet yhteen puristetut, silmät pihlullaan. Katsellen eteenpäin — kosketteli tämä alluisesti poskeansa vasemmalla kädellään.

— Minne kaks te..... minua? — kysäsi Mischa hyväntahtoisesti.

— Ppp — poliisikamariin..... vastasi läpi hampaitensa ylipoliisi ja hänen kasvonsa värähtelivät sairaalloisesti.

— Onko teitä — lyöty? — kysyi Mischa osanottavasti.

— Hh — hampaista särkee..... piru

vio! — murahti ylipoliisi tyrkäten samassa nyrkillään ajuria selkään ja hysteerisesti volkkien ärjyi:

— Aja sukkelammun..... senkin kirottu!

Ajuri — pieni harmaapäinen ukkorähjä — käänsi häneen ryppymurtamat kasvonsa ja räpyttäen punaista vetäisi silmiään, vastasi lohduttavasti:

— Ky — yllä me ennätämme, teidän ylhäisyytenne..... eihän vankilla ole kirkko — ainahan sinne ennätää.....

— Ääntele sinä sinä! — sihisti kulkusta ylipoliisi.

Ajuri nyki pelokkaasti ohjaksista ja mutisi hiljaa hevoselleen:

— No, sinä..... katsos nyt..... mitä sinä nyt sinä?.....

Kadulla sakeassa tarttuvantahmeassa sumussa vilahteli lakkaamatta sinne tänne hyöriäviä ihmishahmoja — näytti siltä kuin he olisivat poikenneet pois tieltä ja äänettömänä tuskallisesti harhailleet milloin minnekin päin tuossa synkänharmaassa kosteassa hämyssä löytämättä kuitenkään oikeata suuntaa. Hiljaisella jyminällä silloin tällöin vähän kovemmin kolahdellen kulkivat raitiovaunut katua pitkin, pyörien alta välihetli säkenöiviä sinertäviä kipinöitä ja vaunuissa istui ääneti ketä lie nekkin — liikkumattomia mustia ihmisiä. Katukivillä kuului lakkaamatta väsyttävä hevoskavioitten kapse, ilmestyivät lyhtyjen keltaiset tulet, tuikkivat värähdellen — mitään valaisematta — kunnnes taasen katosivat kokonaan kylmään liikkumattomaan sumuun. Ajopellin gummipyörät kelkahtelivat kiiruusti kiitessä epätasaisella kivikadulla ja Mischan rinnassa alkoi tuntua jonkinlaista epämieluisuutta väristystä, mutta tämän väristyksen ohella — joka masensi kihtynyttä mieltä — alkoi hänessä hehkua hiljakseen jalo ja ylpeä itsetietoisuus täytetyistä velvollisuudesta.

Poliisiaseman portilla eräs pienehkö olento, paksu ja harmaa kuni sumu, lausui kähisevän sortuneella välillä välillä äänellä:

— Häs! Vai toitte tuasilise yhen? Ei ole palkkoja — — täynn' ovat kaikki!..... Heidän ylhäisyytensä käskivät — ett' — antaa ajaa suoraa vankilaan.....

— Piru periköön..... — volkki ahkyen ylipoliisi ja kääntäen tuskan rypistämät kasvonsa Mischaan, lausui moittivalla äänellä:

— Näettekö nyt, herra ylipoliislas..... miten asiat ovat! — valmiita olette aina puhumaan — että kansan puolestahan me!..... ja..... ja nyt — sairaan ihmisen täytyy teitä kuletaa..... välittämättä mistäkään!

Ja jyrkästi kääntyen, kiljasi hän ajurille:

— Hei, sinä! Anna mennä..... läänin vankilaan!.....

Mischa oli melkein nauruun purskahtamaisillaan, mutta kun ei tahtonut loukata sairasta ihmistä, niin pidätti itsensä ja hetkisen kuluttua huomautti ystävällisesti:

— Jos koettaisitte — kresootilla.....

Ylipoliisi ei ollut kuulevinaanakaan, vasta vankilan portilla astuissaan ajopeleistä alas äännähti hän alakuloisesti:

— Olen koittanut kresootillakin..... ei auta!..... Tehkää hyvin!

(Jatk.)

Tilaa Toveritar!

— Tahdotko tietää mitä työläisnaiset toimivat ja ajattelevat. — Tilaa Toveritar

SEATTLE, WASH.

Harvoinpa näkyy Toverittaremmen palstoilla kirjettä Seattlesta. Miksikä ei? Eikös täältä sitten mitään kertomisen arvoista olisi? Valko ei ole kertottuun pystyviä täällä? Syynä äänettömyyteen ei ole kumpanenkaan. Kyllä täällä, lännen New Yorkissa, kertomisen arvoista olisi ja kyllä täällä siihen olisi pystyviäkin, mutta meidän naisiamme, samoin kuin miehiäkkin, valvua toimeettomuus, velttous. Me halkallemme olojen kurjuutta ja porvareiden pahuutta. Rulkutamme sorrosta ja puutteesta, mutta emme tee tämän taivaallista näiden tällaisten ihmisten poistamiseksi. Kyllä me emme tahdo tehdä mitään työtä valankumouksen eteen. Me kyllä räpyttämme käsiamme punaisille puheille, mutta valistustehtäviin, joihin myöskin kuuluisi omaan lehtemme kirjottaminen, ei me jouda. Meidän tyttöjen on työn loma-ajoina kulettava vain tansseissa ja muuten pillaamassa pirtua tai pelaaamassa vilttiä. Ne harvat naiset, jotka osaston toimii ottavat osaa, ovat taasen todella niin työllä rastetut, että heiltä ei jää aikaa, vaikka olisi todella haluakin, enää kirjeiden kirjotteluun edes omaan lehtensä.

Mitäs te toverittaret oikein odotatte?

Edellä sanotusta jo selvinneekin, että naisemme ovat kalottaneet tässäkin suhteessa esikuvakseen miehet ja ruvenneet odottamaan — mitä? Vallankoumoustako tai — muutumistanne porvareiksi? Jos kerran ei kumppaakaan näistä, niin käykääpä sitten mukaan. Se on S. S. Osasto sittekin se palkka, jossa meidän on työskenneltävä, jos mielimme olla osaltamme mukana tämän rosvojärjestelmälle perustuvan yhteiskunnan muuttamisessa sosialistiseksi. Se on tämä lehti, johon meidän on nyt kirjottelemaan ruvetta. Toivottavasti tästä edes saamme tähänkin lehteen vakituisesti kirjoitettua Seattlesta kuin myöskin naimemme, kuten miehetkin, käyvät mukaan osastotoimintaan. Ensi sunnuntaina on taasen hyvä ohjelmaisen itama osaston talolla. Riennetäänpä sinne. Liitytään osastoon ja pannaan toimintamme ripeiksi ja rattoisiksi!

— Jos tahdot tehdä hyvän palveluksen tuttavallasi tilaa hänelle Toveritar.

HALUTAAN TIETÄÄ.

Haluun tietää, missä on mieheni Kalle Kangas, kotoisin Alahärmästä. Hän jätti sairaan vaimonsa, ilman rahaa, Kenoshaan, Wis. 1919 kesäkuun 14 päivä. Hän oli sanonut rakastetulleen, Mrs. R—karille, että olen ruma ja vanha. Siitä huolimatta oli hän kanssani yhdeksän vuotta. Viisas härmäläinen sai palkkion, kuin pelastin hänet kaikesta. Musta käärme kiemurteili illoin, aamuin mieheni ympärillä... Eikä miehellä näy olevan sydäntä, hän voi raadella naista kuinka pahoin tahansa... Pyydän tovereita ilmoittamaan mieheni olinpaikan palkintoa vastaan. Menen ensi kuun lopulla pois tästä maasta. Osote: Mrs. Amanda Kangas, 300 Charles St., Fitchburg, Mass.

SÄKENIÄ

Tilatkaa nyt, ettei ensään unohtu. Säkeniä on yleisesti arvokkuudeltaan tunnettu tarkoitusaan vastaavaksi julkaisuksi. Ainoa laatuaan. Mielenkiintoisia tietoja Venäjältä. Hinta \$1.50 vuosi.

RAIVA AJA,

Box 468, Fitchburg, Mass.